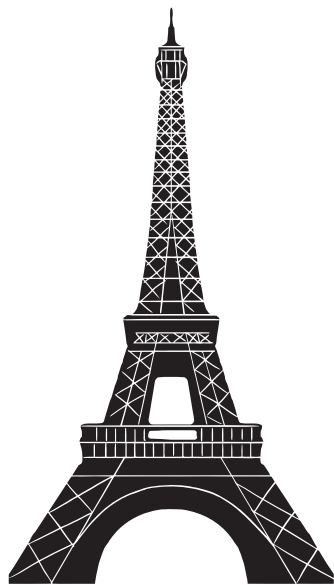

STRUČNÉ
FRANCOUZSKÉ
DĚJINY

JOHN JULIUS
NORWICH

LEDA
2022

Kapitola 1

Vskutku velmi temná doba: *58 před n. l.–843*

La Gaule unie
Formant une seule nation
Animée d'un même esprit
Peut défier l'Univers¹

Nápis na Vercingetorixově památníku

Francouzi jsou podobně jako Angličané rasovým koktejlem: Ligu-
rové, Iberové, Féničané a Keltové, a to vynechávám nějakých pět
set různých kmenů staré Galie. Ale prehistorii, jak jsem se tuším už
zmínil, je nejlépe přenechat archeologům. Snad není od věci při-
pomenout, že skupina dobrodružných Řeků z Fókaie na Egejském
pobřeží Malé Asie založila kolem roku 600 před n. l. Marseille. Ti
Řekové však bohužel zmizeli, aniž by po sobě zanechali nějaké pa-
mátky nebo něco z jejich kultury. Náš příběh tak začíná na konci
2. století před n. l., kdy Římané dobyli jihovýchod území, které je
dnes součástí Francie, a vytvořili tam svou první provincii (odtud

jméno, které dodnes nese: Provence). Aquae Sextiae se jmenovalo její hlavní město, což je dnešní Aix-en-Provence. Později vznikala další krásná města – nejprve Nîmes, pak Arles a Orange. Plinius Starší vyslovil názor, že „to zde vypadá spíše jako v Itálii než jako v provincii“. Muselo to být tehdy nádherné místo k životu.

Když se zeptáte na prvního francouzského hrdinu, jen málokdo mimo Francii zabrousí dál do minulosti než ke Karlu Velikému. Ale pro Francouze je jejich nejstarším významným vůdcem Vercingetorix, jehož jméno znamená buď „velký král-válečník“, anebo „král velkých válečníků“. Je to tím překvapivější, že všechny písemné zmínky o něm pocházejí od Římanů, tedy obyvatel říše, která by měla z poškození jeho pověsti největší prospěch. Jih Francie představoval nejstarší a nejvýnosnější římskou provincii, tak výnosnou, že Římané zatoužili po jejím rozšíření. Když si všimli, že sousední Galové jsou – abychom citovali slavný úvod Caesarových Zápisů o válce galské – „rozděleni na tři části“, mazaní Římané se rozhodli mezi těmi třemi navzájem znepřátelenými kmeny ještě rozdělovat třenic. Caesar vždy tvrdil, že důvody pro invazi do Galie v roce 58 př. n. l. byly především obranné a preventivní. Římská provincie byla vystavena neustálým vpádům (a několika opravdu nebezpečným útokům) galských kmenů ze severu, takže Caesar se rozhodl s tímto stavem skoncovat. Do jisté míry to může být pravda, ale válka nepochybně Římu umožnila, aby dosáhl Rýna jakožto své přirozené hranice. Caesar však byl, jak známo, velmi ctižádostivý. Římská republika se rychle měnila v diktaturu, v níž se stále více moci koncentrovalo ve stále menším počtu rukou. Jestliže – jak doufal – se nakonec vlády zmocní sám, nemohl se obejít bez armády, kterou mu zajistilo velké vojenské tažení do Galie.

Třebaže jistý počet galských kmenů dosáhl jistého nevysokého stupně civilizace, Galové, kteří stáli proti Caesarovi, byli dosud v podstatě barbarů. Neměli nic, co by se dalo nazývat městy; jejich vesnice se často podobaly shluku chatrčí z bláta a proutí se slaměnou střechou, obklopených primitivními palisádami. O zemědělství nevěděli nic, anebo se o ně nezajímali. Byli spíše pastevci než rolníky. Chovali ovce a prasata a lovili vysokou zvěř, které bylo stále dostatek. Jako vášniví pojídači masa milovali boj. V jízdě na koních patrně převyšovali i Římany a i když neměli k dispozici sofistikovanější římské zbraně, jejich odvaha a odhodlání spolu s vědomím, že jich je mnoho, z nich činila nebezpečného soupeře. V několika krvavých bitvách zvítězili, přičemž jejich konečná porážka šla patrně na vrub prosté skutečnosti, že jejich kmenová struktura jim zabránila dosáhnout alespoň minimálního stupně politické jednoty.

Hlavně z tohoto důvodu nevzešel z jejich řad v první polovině války žádný výjimečný vojevůdce; teprve na počátku roku 52 př. n. l., v době, kdy Caesar verboval vojáky v Předalpské Galii,² se třicetiletý Vercingetorix stal náčelníkem Arvernů, kteří obývali dnešní Auvergne. Okamžitě se začal spojovat se sousedními kmeny a brzy měl k dispozici velkou armádu. Poté musel přesvědčit Galy, že nepřitelem jsou Římané, nikoli vlastní sousedé. Projevil se jako zdatný stratég. Jeho první střet s římskými vetřelci byla bitva u Gergovie v Centrálním masivu, která skončila jeho drtivým vítězstvím. Jak uvádí sám Caesar, Římané přišli asi o 750 legionářů včetně čtyřiceti šesti centurionů. Vercingetorix, tento skvělý mladý generál, představoval nejvážnější hrozbu, jaké Caesar dosud čelil. Vercingetorix se rozhodl vypudit Římany za každou cenu, a proto prosadil politiku spálené země. Všechny vesnice, jež mohly nepříteli poskytnout

potravu či přístřeší, byly zničeny. Ukázalo se však, že tento způsob guerillové války škodí obyvatelům stejně jako útočnickům. K obratu došlo, když se kmeny vzepřely a odmítly nechat vypálit bohatou osadu Avaricum, protože podle jejich tvrzení ji měla její výhodná poloha na kopci a mezi močály přirozeně ochránit. Vercingetorix na to neochotně přistoupil, ale brzy vyšlo najevo, že měl pravdu, neboť Římané při obléhání uspěli.³ Následující rok v září u Alesie dobyl Caesar rozhodující vítězství. Galové, kteří prchali z bojiště, byli zaskočeni římskou jízdou a skoro všichni pobiti. Přežilo jich jen málo, mezi nimi i Vercingetorix, jenž se na druhý den formálně vzdal. Velký řecko-římský historik Plútarchos, jenž žil kolem roku 100 n. l., vypráví, jak Vercingetorix, „hlavní příčina války“, si oblékl svou nejkrásnější zbroj, nasadil koni nejkrásnější postroj a vyjel z bran. Obřadně objel Caesara sedícího na trůně, seskočil z koně, sundal zbroj a beze slova se posadil Caesarovi k nohám. Poté jej odvedli do vězení.

Vercingetorix musel být v pokušení spáchat sebevraždu, jako to údajně učinila v následujícím století poražená královna Boadicea v Británii. Neudělal to, a proto ho po pěti letech věznění vedli římskými ulicemi jako součást Caesarova triumfu, a nakonec dle římského zvyku uskrtili. V 19. století, hlavně díky Napoleonovi III., Vercingetorixe oslavovali jako prvního z významných francouzských vlastenců. V Clermont-Ferrand stojí nádherná jezdecká socha mladého generála s koněm v rychlém cvalu. Na domnělém místě jeho poslední velkolepé bitvy stojí další, jejíž kuželovitý podstavec nese nápis citovaný na začátku této kapitoly; tento Vercingetorix má nádherný, velkolepý mroží knír, kterému se vyrovnal teprve až mnohem později knír Georgese Clemenceaua.

Válka se vlekla ještě asi rok či dva, ale po bitvě u Alesie byla Galie zcela záměrně latinizována. Faktem je že Galové měli pramálo důvodů, aby své dobyvatele milovali. Caesar s nimi jednal tvrdě, často krutě, a prokazoval jim málo úcty. Raboval a plundroval zemi bez milosti, zabavil její zlato i stříbro a prodal tisíce zajatců do otroctví. Postupem času si však Galové začali uvědomovat, že se jim nakonec přece jen jisté náhrady dostává. Nic nesjednotí národy tak jako společný nepřítel a za římské správy se Galové sjednotili jako nikdy předtím, přičemž se jejich kmenový systém zcela rozpadl. V Galii vznikly tři římské provincie – Keltská Galie, jejíž generální guvernér sídlil v Lyonu, Belgická Galie, územně zhruba odpovídající dnešní Belgii, a Akvitánie na jihozápadě dnešní Francie. Ihned po svém zřízení začaly fungovat. Během padesáti let se galská krajina proměnila právě tak, jako Provence skoro před stoletím – byly vybudovány nové silnice, města, venkovské vily, divadla, veřejné lázně a – poprvé – se objevila řádně obdělaná pole. Vzdělaný Gal mohl nyní snadno nabýt římského občanství se všemi privilegii, jež to obnášelo. A jako *civis romanus* mu dokonce mohlo být svěřeno velení armády nebo správa provincie.

Galie pak zůstala římská asi pět set let, tedy po přibližně stejnou dobu, jež nás dělí od vlády anglického krále Jindřicha VIII. Na počátku 2. století n. l. se mezi lidmi začalo mluvit o novém náboženství, které mělo svůj počátek kdesi ve vzdálené asijské provincii, ale mělo přivodit hluboké změny v Evropě i jinde. Stejně jako samotná římská civilizace se křesťanství pomalu šířilo ze Středomoří na sever. Kolem roku 100 n. l. přišli první misionáři do Marseille, ale trvalo skoro celé následující století, než myšlenka křesťanství dospěla až do

Lyonu. Římská říše se k náboženským otázkám stavěla překvapivě tolerantně; za předpokladu, že lidé složili potřebný hold kultu císaře, mohli věřit více méně čemukoli. Křesťané však nebyli ochotni kořit se císaři, a proto se s jejich pronásledováním dalo počítat. Začalo to za Nerona v roce 64, po velkém požáru Říma, pokračovalo narázově dalších dvě stě padesát let a neblahého vrcholu dosáhlo za vlády Diokleciána na přelomu 3. a 4. století. Mezi bezpočtem mučedníků byl i sv. Diviš (Denis), pařížský biskup ze 3. století, jenž podle legendy po své popravě klidně vstal, sebral svou useknutou hlavu a ušel s ní několik mil směrem k opatství, jež nese jeho jméno, a cestou kázal o pokání.⁴

Poté se ale zabýsklo na lepší časy. V únoru roku 313 císařové Konstantin Veliký a Licinius vydali Edikt milánský, který ustanovil trvalou toleranci křesťanství po celé říši. O dvacet pět let později – ovšem až na smrtelné posteli – se sám Konstantin nechal pokřtít.⁵ V následujících stoletích – až do Velké francouzské revoluce – už navzdory náboženským válkám nadvládu křesťanství nic neohrozilo.

Na počátku 5. století už byla římská říše skoro na kolenou a nebyla schopná se bránit proti barbarům – Gótům, Hunům a Vandalům, kteří se sem hrnuli ze severovýchodu za teplejším podnebím a úrodnější půdou. Nejednalo se o invazi armád, byla to migrace celých národů – mužů, žen i dětí. Východní Gótové (Ostrogótové), západní Gótové (Vizigótové) a Vandalové byli alespoň napůl civilizovaní; všichni patřili ke Germánům a vyznávali křesťanství, naneštěstí to však bylo ariánství, odsouzené jako hereze. Neústupně hájili názor, že Ježíš není věčný jako Bůh a jedné podstaty s Bohem Otcem, jak věřili pravověrní křesťané, ale že byl stvořen Bohem v určité době a za určitým účelem jako jeho vyvolený nástroj ke spáse světa. Tím

se dostali do sporu s církví, ale nikterak netoužili zničit římskou říši, pro niž měli jen obdiv. Nechtěli nic jiného než *Lebensraum*, zemi, kde by se mohli usadit, a také se usadili.

Naopak Hunové byli mongolského původu a naprostí barbaři. Většina z nich žila a spala pod širým nebem. Zemědělství se jimi přičilo a dokonce nejedli ani vařené jídlo. Podle legendy si syrové maso „naklepávali“ za jízdy mezi svými stehny a koňskými boky. Z oblečení dávali přednost jakési tunice vyrobené buď ze lnu, anebo kupodivu z hrubě sešitých kůží polních myší. Tu pak ze sebe nesundali, dokud se nerozpadla. (V roce 416 byl přijat zákon zakazující vstup na území Říma lidem oblečeným do zvířecích kůží anebo majících dlouhé vlasy.) Hunský vůdce Attila byl malé postavy, snědý a tuponosý, s řídkým rozčuchaným vousem a malýma kulatýma očima v příliš velké hlavě. Během několika málo let se z něj ale stal postrach celé Evropy. Byl to patrně – možná s výjimkou Napoleona – nejobávanější muž v celých dějinách Evropy.

Tak vypadali Hunové, kteří v roce 451 pronikli přes Rýn a probojovali se až k Orléansu. Avšak 20. června byli zastaveni spojeným římským a vizigótským vojskem na Katalaunských polích poblíž Châlons-sur-Marne. Kdyby Attila pokračoval ve svém postupu, francouzská historie mohla vypadat úplně jinak. Ale i bez něj byla situace dost špatná. Když se začala hroutit celá struktura impéria, přerušilo se dokonce i spojení přes Alpy a příkazy z Říma už jednoduše nepřicházely. Za těchto okolností abdikace posledního západořímského císaře, politováníhodného dítěte jménem Romulus Augustulus (což je dvojitá zdvojnásobení), nijak nepřekvapuje.

Jakkoli si byzantský císař v Konstantinopoli přisvojil trvajícím autoritu Říma, římské impérium fakticky zaniklo a Galie se rozpadla

na množství malých barbarských státečků, ovládaných tzv. králi, vévody a hrabaty. Ale jak je známo, příroda nesnáší prázdny prostor, a tak dříve či později některý stát zmohtne a ovládne ostatní. Tentokrát to byla země sálských Franků. Jako relativně pozdní příchozí se v této oblasti objevili až ve 2. století, aby se v následujících třech letech postupně mísili s galo-římskou populací a nakonec propůjčili své jméno celé Francii. Childerich, syn franského krále a válečníka Merovecha, založil na konci 4. století franské království, následně známé jako merovejské. V roce 481 se stal králem Franků Childerichův syn Chlodvík. Jelikož sjednotil všechny Galy pod vládu Merovejců, má neoddiskutovatelný nárok na to, aby byl označen za prvního krále Francie. Jeho jméno, v pozdější verzi znějící jako „Ludvík“, dostalo za celou dobu, až do zániku francouzské monarchie, osmnáct jeho následovníků.

Bylo by skutečně milé, kdybychom mohli Chlodvíkovi přiřknout stejnou hrdinskou svatozář jako Vercingetorixovi. Bohužel to možné není. Chlodvík byl netvor. Občas odstraňoval z cesty nepřátele v řádné bitvě, jako např. roku 486 u Soissons, kdy definitivně zlozil veškerou západořímskou nadvládu za hranicemi Itálie. Mnohem častěji však chladnokrevně vraždil a nadšeně odstraňoval všechny potenciální hrozby ozývající se z řad Franků i jiných národů či kmenů, což se mu vyplatilo. Když kolem roku 513 umíral – přesné datum není známo –, ovládal velkou část moderní Francie a Belgie, na východě se pak jeho říše značně zařízla do vzdáleného Německa. Nakonec se zdráhavě vzdal svého původního ariánství, hlavně na popud své burgundské manželky Chrodechildy, a na Vánoce roku 496 vstoupil do katolické církve. Tímto dnem byl zpečetěn osud ariánství ve Francii. V následujících letech následovalo jeho

příkladu stále více lidí, což nakonec vedlo k náboženskému sjednocení Francie a Německa, které přetrvalo příštích tisíc let. A díky stejnému křtu, ke kterému došlo o tři sta let později, uzavřeli Karel Veliký a papež Lev III. spojení, z něhož se pak zrodila Svatá říše římská.

Merovejská dynastie vládla Francii asi dvě stě padesát let, ale nechybělo mnoho, a tuto zemi by zničila. Staré zlaté časy řádné vlády byly pryč, města a městečka se měnila v ruiny. Franští králové, kteří se od svých poddaných na první pohled lišili svými světlými vlasy spadajícími až na ramena – údajně měly představovat sluneční paprsky –, neúnavně putovali se svými úředníky a ozbrojenci od jedné vesnice ke druhé. Vozili s sebou třikrát zapečetěné obrovské truhlice s cennostmi a zvesela se oddávali nespočetným a nesmyslným malým rodinným válkám. I v meziválečném období však pokračovalo násilí. Pro příklad nemusíme chodit dál než k Chlodvíkovu vnukovi Chilperichovi I., jehož druhou manželkou se stala Galswintha, dcera vizigótského krále vládnoucího v Hispánii, a kterého pozdější francouzský kronikář Řehoř z Toursu nazval „Neronem a Herodem své doby“. Chilperichovo manželství se nevydařilo a jednoho rána byla Galswintha nalezena v posteli uškrcená. Vypadalo to, že za vraždou stála služebná jménem Fredegunda, dávná králova milenka a jeho pozdější manželka. Galswinthina sestra Brunhilda byla manželkou Chilperichova bratra Sigiberta, a tak vražda vyvolala sérii děsivých válek mezi bratry, které skončily až v roce 575, kdy Sigiberta, jemuž byl tehdy Chilperich vydán na milost a nemilost, zavraždila Fredegunda. Chilperich žil ještě devět let, během nichž zavedl nový druh trestu – vyloupnutí očí. V roce 584 ho neznámý

vrah, patrně jeden z Brunhildiných mužů, ubodal k smrti. Ale i jeho smrt byla pomstěna. Jeho syn Chlothar II. Brunhildu zajal, nechal ji přivázat k ocasu koně, který ji pak v trysku usmýkal.

Údajně se na trůnu vystříдалo dvacet sedm merovejských králů, ale nebudeme v této knize čtenáře obtěžovat jejich podrobnou historií. Ve skutečnosti je i tento počet jen velmi konzervativním odhadem, jelikož po takřka celou tuto dobu byla Francie opět roztržena na velké množství malých království, a při tom často vládlo několik králů současně. Je ale nutné se zmínit o jednom z nich, jednoduše proto, že je z nich nejslavnější, a to o Dagobertovi I., který si, jak každý francouzský školák ví, oblékal kalhoty naruby.⁶ A zdaleka nejenom tím je známý. Kolem roku 630 připojil Alsasko, Vogézy a Ardeny, čímž vytvořil nové vévodství s Paříží jakožto hlavním městem. Proslul sice svým zhýralým životem – i proto o něm vznikla ta dokonale hloupá písnička –, byl však hluboce zbožný a založil baziliku Saint-Denis, v níž byl jako první francouzský král pohřben. Od 10. století v ní s výjimkou tří spočinuly ostatky všech jeho nástupců.

Dagobert žil v temném – ve Francii velmi temném – středověku. Jediné světlo probleskující temnotou přicházelo od církve, jež na rozdíl od státu zůstala pevná a dobře organizovaná. V té době již existovala stabilní církevní hierarchie; v každé diecézi sídlil biskup, kněžstvo bylo sice mnohdy nevzdělané, leč svědomité. Díky dobrodiní věřících a efektivnímu výběru desátek majetek církve stále narůstal, a stejně tak její moc. Každý vládce velmi dobře věděl, že nad ním stále visí hrozba exkomunikace nebo dokonce klatby, jež by znamenala rozsudek nejen nad ním samotným, ale i nad jeho poddanými. Také kláštery se začínaly prosazovat. Na východě, kde existoval jen jeden řád – sv. Basilia – prosperovaly již dávno, avšak basiliáni byli převážně

kontemplativci a poustevníci. V 6. století založil sv. Benedikt, otec západního mnišství, nový řád, a to na zcela jiných základech. Černě odění benediktini utvářeli komunity v pravém slova smyslu, postavené na oddané poslušnosti a tvrdé fyzické práci, zvláště při obdělávání půdy. Udělali si ale také čas na studium a na prepisování rukopisů – což mělo ve stoletích před vynálezem knihtisku ohromnou důležitost – a všeobecně udržovali při životě malý plamínek vzdělanosti a humanity v ponurém, depresivním světě, ve kterém museli žít.

Poté se objevili muslimové. V roce 633, pouhý rok po Prorokově smrti, vyrazili z Arábie a postupovali ohromující rychlostí. Během třiceti let dobyli nejen Sýrii a Palestinu, ale také většinu území Perské říše, Afghánistánu a část Pandžábu. Poté obrátili svou pozornost na západ. Konstantinopol se ukázala být příliš tvrdým oříškem, a tak se stočili doleva a vyrazili po pobřeží severní Afriky. V této fázi se jejich postup zpomalil tak, že až na konci 7. století dospěli k Atlantiku, a teprve v roce 711 byli připraveni přeplout Gibraltarskou úžinu do Španělska. Do roku 732, tedy necelých sto let od doby, kdy opustili svou pouštní vlast, však pronikli přes Pyreneje a podle obecného názoru se dostali až k Toursu. Teprve tam, pouhých dvě stě čtyřicet kilometrů od Paříže, byli konečně zastaveni franským králem Karlem Martelem. Tato bitva inspirovala Edwarda Gibbona k jeho nejslavnějším a nejdivočejším představám:

Vítězný pochod pokračoval více než tisíc mil od gibraltarské skály po břehy Loiry. Kdyby Saraceni tuto vzdálenost zdvojnásobili, pronikli by až k polským hranicím a do skotské Vysočiny. Rýn není větší překážkou než Nil či Eufrat a arabská flotila by mohla bez námořní bitvy doplout až k ústí Temže. A tak by

se možná dnes v oxfordských školách vyučoval Korán a jeho vyznavači by obřezanému lidu vysvětlovali nedotknutelnost a pravdu Mohamedova proroctví.

Moderní historici bryskně namítnou, že o bitvě u Toursu se tehdejší či o málo pozdější arabští historici takřka nezmiňují, a pokud ano, tak jen jako o relativně bezvýznamné události. Navštědčují tomu jejich pádné důkazy, že jednotky, s nimiž se Karel Martel utkal, patřily pouze k rabujícímu předvoji, který postupoval možná až stovky kilometrů před hlavní armádou a že tzv. bitva byla sotva víc než jen zdoluhavá šarvátká. Jistotu však nemáme. Důležitější pro nás je sám Karel Martel. Během 7. a 8. století se merovejští králové propadli do vzájemně zničujících svárů a zhýralství tak hluboko, že fakticky přestali vládnout. Reálnou moc v království přebíral přední palácový hodnostář, známý jako majordomus, jehož hodnost se nyní stala v rámci dynastie Pipinovců dědičnou. Karel Martel, což znamená „Kladivo“, nastoupil do úřadu majordoma po svém otci v roce 715 a během dalších pětadvaceti let fakticky ve Francii vládl, dokud jej nevystřídal jeho syn Pipin Krátký. To byl poslední moment existence království Merovejců. V roce 751 donutil Pipin posledního krále Childericha III., aby odešel do kláštera, a nechal se papežem prohlásit za franského krále. Tímto činem založil novou královskou dynastii, která se po jeho synovi označuje jako Karlovcí.

Pipin byl daleko největším evropským vládcem své doby. Měl však smůlu, protože ho zastínil někdo ještě větší – jeho syn Karel, známější jako Karel Veliký, který převzal vládu po Pipinově smrti v roce 768. Byl to obrovitý muž, měl pevné zdraví a vynikal ohromnou energií a úžasnou vitalitou – měl pět legitimních manželek a žil ještě

s dalšími čtyřmi ženami. Proslul také prostotou životních návyků; s výjimkou státních ceremonií se vždy oblékal do lněné tuniky, šarlatových jezdeckých kalhot a křížových podvazků, jaké nosili i jeho franští poddaní. Už za života se stal skoro legendou. Svou vládu rozšířil daleko za hranice, v nichž vládli jeho předchůdci. V roce 774 do- byl Paviu a prohlásil se lombardským králem. Po návratu do Němec- ka si podrobil pohanské Sasy a přiměl je, aby masově konvertovali ke křesťanství. Poté ke své říši připojil tehdy již křesťanské Bavorsko. Vpád do Španělska ztroskotál, nicméně poskytl látku k první velké epické baladě západní Evropy, „Písní o Rolandovi“. Další vojenské ta- žení směřovalo proti Avarům v Uhrách a horním Rakousku. Po jeho skončení avarské království jako nezávislý stát zaniklo a bylo pohl- ceno franskou říší. Za dobu o málo delší než je délka jedna generace povýšil Karel Veliký království Franků, dotud jeden z mnoha napůl kmenových evropských států, na jednotnou politickou entitu obrov- ského rozsahu, jakou Evropa od doby císařského Říma nepoznala.

Všechny tyto skutky, či alespoň většinu z nich, provázel nadšený souhlas papežského úřadu. Uběhlo skoro půl století od okamžiku, kdy papež Štěpán II. s obtížemi překročil Alpy, aby u Karlova otce Pipina hledal pomoc proti Langobardům. Karel vykonal státní ná- vštěvu v Římě v roce 774, kdy ho jako mladého dvaatřicetiletého muže přivítal papež Hadrián I. Řím učinil na Karla hluboký dojem a potvrdil otcovo darování tohoto středoitalského území papež- skému stolci, který z něj následně udělal jádro papežského státu. A poté Karel přijel znovu v roce 800, tehdy už ve vážnější záležitosti. Lev III. byl od svého nástupu na papežský stolec před čtyřmi lety obětí neustálých intrik ze strany jisté části mladých římských aristo- kratů, kteří byli odhodláni jej odstranit. Dne 25. dubna ho dokonce